

DOTYCHCZASOWE SEMINARIA POLSKIEJ MYŚLI PEDAGOGICZNEJ (2015–2017) – PRZESŁANIA KOMUNIKATÓW PROGRAMOWYCH, FOTORELACJE

Pierwsze Seminarium Polskiej Myśli Pedagogicznej odbyło się w Krakowie w dniu 24 października 2015 roku. Obrady otworzyła Prorektor UJ, prof. dr hab. Maria Flis. Komunikat programowy (autorstwa J. Kostkiewicz) był następujący:

Zakład Pedagogiki Szkoły Wyższej i Polskiej Myśli Pedagogicznej
Instytutu Pedagogiki Uniwersytetu Jagiellońskiego
oraz Stowarzyszenie Studentów i Absolwentów „Paideia”
zapraszają do udziału
w **Seminarium Polskiej Myśli Pedagogicznej**

Seminarium planowane jest jako przedsięwzięcie cykliczne (coroczne) i przede wszystkim zorientowane na robocze dyskusje badaczy polskiej myśli pedagogicznej, których efektem powinny być programy badawcze przyjmowane przez uczestników seminariów w zakresie zarówno historycznej, jak i współczesnej myśli pedagogicznej. Spotkania seminaryjne powinny też służyć koordynacji prowadzonych badań, wzajemnym konsultacjom, wymianie doświadczeń nad zapomnianymi, a wartościowymi obszarami polskiej myśli pedagogicznej i strategiami włączania ich w dyskurs ogólnopolski i europejski.

Inicjatywa powołania seminarium pojawia się na kanwie przekonania, że rodzima myśl pedagogiczna nie znajdowała, najczęściej wskutek sytuacji dziejowej,

ani sprzyjających warunków zaistnienia w aplikacjach do praktyki pedagogicznej, ani adekwatnego dla jej wartości miejsca w europejskim, a nawet krajowym dyskursie naukowym. Spora część tej myśli jawiła się w różnych okresach dziejów Polski jako niepożądana. Wielość czynników powodowała, że nie dostrzegano jej nowatorstwa, atrakcyjności – czasami bieg dziejów spychał ją na margines pedagogiki uprawianej w kraju, czasem czyniliśmy to my sami poprzez przyjmowanie sugerowanych kompleksów, stereotypów, obcych racji i wzorców. Czy słusznie?

Kolejne seminaria powinny przynosić jej głębszą eksplorację, współczesną diagnozę, rekonstrukcję jej treści, ocenę jej wartości i rangi w dziejach rozwoju europejskiego humanizmu i naszej narodowej tożsamości (wolności) – co czynimy pierwszym ich celem. Celem kolejnym jest upowszechnianie polskiej myśli pedagogicznej na świecie – poprzez publikacje obcojęzyczne – głównie włączanie jej w dyskurs europejski.

Jako tematykę inaugurującą

I Seminarium Polskiej Myśli Pedagogicznej,

które odbędzie się 24 października 2014 roku w Instytucie Pedagogiki UJ –
Sala Witrażowa – ul. Batorego 12 w Krakowie,
proponujemy

Myśl o wychowaniu dla Polski niepodległej (1863–1914/1918)

Rok 2014 przywołuje pamięć wydarzeń kiedy to – ujmując rzecz słowami prof. Andrzeja Chwalby – Europa (w 1914 roku) postanowiła „popęłnić samobójstwo”, rozpętując wielką wojnę, zwaną później I wojną światową. Polacy pozbawieni przez Niemcy, Rosję i Austrię swojej państwowości od lat trwali w niegasnącej nadziei na odzyskanie niepodległości. Kiedy powstania listopadowe i styczniowe udaremniły nadzieję na zbrojne jej odzyskanie, Wielka Emigracja i wiele ośrodków na ziemiach polskich wzbudziły ideę „zmartwychwstania” poprzez odrodzenie/odnowę moralną narodu, poprzez zachowanie jego dziedzictwa kulturowego, nieutrącenie wszelkich związków z szeroko rozumianą tożsamością.

W służbie tej pozostawali głównie nieformalni wychowawcy: humaniści, twórcy kultury, pisarze, publicyści, polskie rodziny, od ziemiańskich poczynając, a na chłopskich kończąc. We wszystkich tych obszarach wyłaniały się różne wizje i koncepcje oddziaływania wychowawczego „ku pokrzepieniu serc”, ku doskonaleniu moralnemu, intelektualnemu, społecznemu, gospodarczemu. Wychowanie stało się nadzieją i ostoją przedłużenia bytu narodowego.

Myśl o wychowaniu dla niepodległej Ojczyzny wykwiatała w różnych miejscach Europy i świata, w różnych dziedzinach kultury, w różnorodnych formach. Pierwsza wojna światowa prowokująca zmiany w układach sił politycznych – paradoksalnie – uruchomiła aktywność Polaków w sferze projektów wychowania dla oczekiwanej niepodległości.

Zapraszamy badaczy do wydobycia myśli pedagogicznej tamtej epoki, do głębszej jej eksploracji i włączenia w dyskurs krajowy i europejski.

Proponowane obszary badawcze:

- Co należy rozumieć przez „polską myśl pedagogiczną”? Jak określić jej obszar? Jak zdefiniować jej przedmiot? Jakie przyjąć kryteria „polskości”?
- Specyficzne problemy metodologiczne badań nad historią i współczesnością polskiej myśli pedagogicznej.
- Twórcy myśli o wychowaniu na rzecz niepodległej Ojczyzny – obszary wychowania (i edukacji dzieci, młodzieży, dorosłych) moralnego, gospodarczego, społecznego, patriotycznego, religijnego, sportowo-wojskowego.
- Obszary kultury podejmujące i tworzące „własne drogi” wychowania i wsparcia społeczeństwa polskiego na rzecz odzyskania niepodległego bytu państwowego: literatura, poezja, malarstwo, rzeźba, muzyka, publicystyka – i ich wychowawcze przesłanie.
- Plany organizacji szkolnictwa, opieki, resocjalizacji w publicystyce i pracach naukowych tworzone na ziemiach polskich i na emigracji.
- Myśliciele o wsparciu rodziny polskiej w jej funkcji wychowawczej.
- Wybitne dzieła pedagogiczne Polaków (konceptcje pedagogiczne, traktaty, podręczniki pedagogiczne i metodyczne, twórcy i współtwórcy nowych idei i prądów pedagogicznych).
- Organizacje i stowarzyszenia na rzecz wychowania ku wolności i niepodległości.
- Inne – propozycje przyszłych uczestników seminarium.

W skład Komitetu Naukowego I Seminarium Polskiej Myśli Pedagogicznej weszli:

- Prof. dr hab. Jarosław Górniak – Dziekan Wydziału Filozoficznego UJ
 Prof. zw. dr hab. Teresa Hejnicka-Bezwińska – UKW
 Prof. dr hab. Janina Kostkiewicz – UJ (inicjatorka i przewodnicząca seminarium)
 Dr hab. Michel H. Kowalewicz, prof. UJ
 Prof. zw. dr hab. Katarzyna Olbrycht – UŚl
 Prof. zw. dr hab. Stanisław Palka – UJ
 Dr hab. Marek Rembierz – UŚl
 Prof. zw. dr hab. Jan Skoczyński – UJ
 Dr hab. Ryszard Skrzyniarz, prof. KUL
 Dr hab. Krzysztof Śleziński, prof. UŚl
 Prof. zw. dr hab. Bogusław Śliwerski – przewodniczący KNP PAN
 Prof. zw. dr hab. Wiesław Theiss – UW

Seminarium Polskiej Myśli Pedagogicznej nie ma charakteru otwartego, co oznacza, że organizatorzy kierują indywidualne zaproszenia do badaczy, którzy już posiadają pewne dokonania naukowe w powyższym obszarze. Wszyscy inni zainteresowani mają możliwość włączenia się w uczestnictwo po wcześniejszym nawiązaniu kontaktu e-mailowego z przewodniczącą seminarium: j.kostkiewicz@wp.pl.

Komitet Organizacyjny Seminarium

Janina Kostkiewicz – przewodnicząca Seminarium

Sekretarze:

Dr Dominika Jagielska

Dr Monika Chorab-Drozd

Fot. 1. Od lewej siedzą: prof. zw. dr hab. W. Theiss – UW, prof. dr. hab. J. Kostkiewicz – UJ, prof. zw. dr hab. T. Hejnicka-Bezwińska – UKW, prof. zw. dr hab. S. Palka – UJ, dr hab. M. Rembierz – UŚ, dr hab. W. Wójcik, prof. PAN, dr hab. K. Śleziński, prof. UŚ.¹

Fot. 2. Uczestnicy I Seminarium Polskiej Myśli Pedagogicznej (Sala Witrażowa IP UJ).

¹ Autor zdjęć: Przemysław Kozera, Instytut Pedagogiki UJ.

II Seminarium Polskiej Myśli Pedagogicznej

Drugie Seminarium Polskiej Myśli Pedagogicznej odbyło się w Krakowie w dniu 29 kwietnia 2016 roku, a obrady toczyły się w Collegium Maius UJ w Sali Bobrzyńskiego. Otworzył je prof. dr hab. Jarosław Górniak, dziekan Wydziału Filozoficznego UJ. Komunikat programowy (autorstwa J. Kostkiewicz) był następujący:

Zakład Pedagogiki Szkoły Wyższej i Polskiej Myśli Pedagogicznej

Instytutu Pedagogiki Uniwersytetu Jagiellońskiego

oraz Stowarzyszenie Studentów i Absolwentów „Paideia”

zapraszają do udziału w

II Seminarium Polskiej Myśli Pedagogicznej

Seminarium jest przedsięwzięciem cyklicznym zorientowanym na robocze dyskusje badaczy – uczestników seminariów w zakresie zarówno historycznej, jak i współczesnej myśli pedagogicznej. Spotkania seminaryjne mogą służyć koordynacji prowadzonych badań, wzajemnym konsultacjom, wymianie doświadczeń w zakresie zapomnianych, a wartościowych obszarów polskiej myśli pedagogicznej, strategii włączania ich w dyskurs ogólnopolski i europejski.

Inicjatywa powołania seminarium pojawia się na kanwie przekonania, że rodzima myśl pedagogiczna nie znajduje adekwatnego dla jej wartości miejsca w europejskim, a nawet krajowym dyskursie naukowym. Spora część tej myśli jawiła się w różnych okresach dziejów Polski jako niepożądana. Wielość czynników powodowała, że nie dostrzegano jej nowatorstwa, atrakcyjności – czasami bieg dziejów spychał ją na margines pedagogiki uprawianej w kraju, czasem czyniliśmy to my sami poprzez przyjmowanie sugerowanych kompleksów, stereotypów, obcych racji i wzorców. Czy słusznie? Kolejne seminaria powinny przynosić jej głębszą eksplorację, współczesną diagnozę, rekonstrukcję jej treści, ocenę wartości i rangi w dziejach rozwoju europejskiego humanizmu i naszej narodowej tożsamości (wolności) – co czynimy pierwszym ich celem. Celem kolejnym jest upowszechnianie tej myśli poprzez włączanie jej w dyskurs krajowy i europejski.

Dla

II Seminarium Polskiej Myśli Pedagogicznej,

które odbędzie się **29 kwietnia 2016 roku** w Collegium Maius UJ, w Krakowie,
proponuję temat:

Realizm filozoficzny jako podstawa koncepcji i kierunków rozwoju polskiej myśli pedagogicznej

Realizm filozoficzny – obok idealizmu – stanowi szeroką, filozoficzną podstawę myśli pedagogicznej oraz koncepcji i kierunków rozwoju pedagogiki.

Poszukiwanie źródeł rozwoju pedagogiki bez uwrażliwienia na odmiennosc obu podejść filozoficznych – przede wszystkim konsekwencji założeniowości filozoficznej – prowadzi do niepełnych interpretacji, chaosu myślenia, zagubienia porządków myśli i rzeczy. W tworzeniu koncepcji pedagogicznych skutkuje przyjmowaniem redukcyjnych lub eklektycznych ujęć, niepełnych interpretacji.

Odnosi się wrażenie, że we współczesnych syntezach i diagnozach rozwoju myśli pedagogicznej i pedagogiki, łatwiej uznaje się naukowość myślenia pedagogicznego posiadającego orientację proidealistyczną (w znaczeniu opozycji: realizm–idealizm filozoficzny).

Przykładem tej tendencji, wyraźnie opisującym powyższą sytuację, jest diagnoza rozwoju polskiej pedagogiki kultury: do lat 2010–2013 podręczniki, encyklopedie i leksykony sprowadzały ten nurt do modelu wzorującego się na jego niemieckim ujęciu, czyniąc wskutek tego głównymi jego przedstawicielami Bogdana Nawroczyńskiego, Sergiusza Hessena, Bogdana Suchodolskiego. Diagnoza ta długie lata nie była kwestionowana, mimo że uznania domagała się także pedagogika kultury niewzorująca się na idealistycznym modelu niemieckim. Jej przedstawiciele podejmowali polemikę z filozofią idealizmu i Hegłowskiego ducha obiektywnego oraz z neokantystami. Eksponowali – jako niezbywalny element polskiej tożsamości kulturowej – konieczność obrony „przed skrajnym idealizmem filozofii niemieckiej czy platońskiej” (Barbara Żulińska), żądali silnego powiązania ducha (pędu do nieskończoności) z życiem doczesnym, z jego realnością. Widoczna jest tutaj niewspółmierność polskich i niemieckich ujęć oraz terminologii, jej podstawą jest odmiennosc zakorzenienia – typowo polska filozofia kultury i pedagogika kultury zdominowana jest przez ujęcia wywodzące się z realizmu filozoficznego.

Analogiczne zjawisko dotyczy pedagogiki społecznej – chociaż tutaj nie zaistniały aż tak radykalne bariery wobec myśli pedagogicznej zakorzenionej w realizmie. W gronie współczesnych pedagogów społecznych powstało wiele prac uznających wartość teoretycznych koncepcji pracy społecznej o proveniencji realizmu teistycznego i ich praktycznej realizacji. Lecz w opracowaniach syntetycznych (podręcznikach) przedstawiciele tego nurtu myślenia (ich antropologia,

aksjologia, czy koncepcja dobra wspólnego) także bywają pozostawiani w cieniu przez autorów uogólnionych ujęć i klasyfikacji.

Polska myśl pedagogiczna wiążąca się z realizmem wytworzyła istotny w swoich dziejach – szczególnie w dwudziestoleciu międzywojennym – mało doceniany, a dość szeroki i wszechstronny nurt krytyki koncepcji i procesów zmian kulturowych i edukacyjnych. Pełnił on z jednej strony funkcję oceniającą w stosunku do nowych prądów i zjawisk w humanistyce, a z drugiej często był wołaniem ostrzegającym przed zjawiskami groźnymi dla człowieka i ludzkości; na przykład pierwszą z funkcji krytyka ta pełniła w stosunku do naturalizmu, indywidualizmu, laicyzmu i liberalizmu Nowego Wychowania; drugą pełniła na przykład w latach 30. XX wieku, „bijąc na alarm” wobec rozwoju ówczesnych totalitaryzmów, w tym poglądów i propozycji Giovanniego Gentile’go (włoski faszyzm), Alfreda Rosenberga, Petera Petersena, Ernsta Kriecka (niemiecki nazizm), Nadzieży Krupskiej, Pawieła Błonskiego, Antoniego Makarenki (marksistowski bolszewizm). Warto podkreślić, że owe totalitarne koncepcje w momencie powstawania były przedmiotem krytyki głównie ze strony polskich intelektualistów katolickich – reprezentujących realistyczne podstawy myślenia – co dzisiaj powinno być przedmiotem ogólnoswiatowego nagłośnienia i respektu wobec ich stanowiska.

Współcześnie na bazie realistycznych podstaw filozoficznych (najczęściej wprost opartych na tomizmie czy neotomizmie) rozwija się – pozostając „w stanie tworzenia” – pedagogika realistyczna.

Wobec powyższego uznania wymagają teorie, koncepcje, postulaty tych dziedzin wychowania, nurtów i subdyscyplin pedagogicznych, których twórcy – wychodząc z założeniowości realizmu filozoficznego – świadomie kreowali określoną, właściwą im tożsamość polskiej myśli pedagogicznej i pedagogiki. Prawdą jest, że ich twórcy rzadziej niż inni brali udział w procesie dyscyplinaryzacji i instytucjonalizacji polskiej pedagogiki. Lecz prawdą okazuje się także to, że proces ten był warunkowany i zaburzony brakiem niezawisłej państwowości oraz nieformalnymi i niemierzalnymi wpływami różnych środowisk.

Wskutek tego wydobycia z zapomnienia wymaga myśl pedagogiczna powstała (między innymi) także poza ośrodkami akademickimi, która nie miała szans wejść na forum akademickie i stanąć u podstaw wyłaniającej się pedagogiki jako nauki. Jej rzeczywista wartość jest zawarta w tekstach – wartość tę możemy ciągle odczytywać, badając je ze względu na ich semantyczną zawartość, a nie ze względu na dotychczasową obecność lub nieobecność w zaistniałych diagnozach i dyskursach.

Przebieg II seminarium proponuję skupić wokół następujących zagadnień:

1. Realizm filozoficzny szkoły lubelskiej jako (konkurencyjna wobec innych nurtów filozofii) podstawa pedagogiki.
2. Antropologia i aksjologia polskiej myśli pedagogicznej budowanej na realizmie.

3. Przewyciężenie redukcjonizmów w realistycznej myśli filozoficzno-pedagogicznej i ich implikacje dla wychowania.
4. Polska filozofia kultury ulokowana o tradycjach realizmu jako podstawa pedagogiki kultury.
5. Polska społeczna myśl pedagogiczna wiążąca się z realizmem.
6. Neotomistyczna (realistyczna) myśl w znaczących koncepcjach wychowania – wyróżniki (znamiona) realizmu w koncepcjach pedagogicznych.
7. Realizm myśli wychowawczej jako tożsamościowy wymiar polskiej pedagogiki (szanse i zagrożenia).
8. Pokantowska myśl idealistyczna w znaczących koncepcjach pedagogicznych – wyróżniki (znamiona) idealizmu w koncepcjach pedagogicznych.
9. Szanse i zagrożenia zawarte w teoriach pedagogicznych zakorzenionych w idealizmie.
10. W poszukiwaniu adekwatnej (dla Polski) teorii wychowania.
11. Inne propozycje.

W skład Komitetu Naukowego II Seminarium Polskiej Myśli Pedagogicznej weszli:

Prof. dr hab. Jarosław Górniak – Dziekan Wydziału Filozoficznego UJ

Prof. zw. dr hab. Teresa Hejnicka-Bezwińska – UKW

Prof. dr hab. Marcin Karas – UJ

Prof. dr hab. Janina Kostkiewicz – UJ (przew. seminarium)

Dr hab. Michel H. Kowalewicz, prof. UJ

Ks. prof. zw. dr hab. Andrzej Maryniarczyk – KUL JP II

Prof. zw. dr hab. Katarzyna Olbrycht – UŚ

Prof. zw. dr hab. Stanisław Palka – UJ

Dr hab. Marek Rembierz – UŚ

Dr hab. Andrzej Ryk, prof. UP

Prof. zw. dr hab. Jan Skoczyński – UJ

Dr hab. Ryszard Skrzyniarz, prof. KUL JP II

Dr hab. Dariusz Stępkowski SDB, prof. UKSW

Prof. zw. dr hab. Bogusław Śliwowski – Przewodniczący KNP PAN

Prof. zw. dr hab. Wiesław Theiss – APS

Komitet Organizacyjny Seminarium

Prof. dr hab. Janina Kostkiewicz – przewodnicząca Seminarium

Dr Beata Gola

Dr Dorota Pauluk

Mgr Justyna Legutko

Kontakt: j.kostkiewicz@wp.pl

Fot. 3. Od prawej: prof. dr hab. Jarosław Górniak – Dziekan WF UJ; prof. dr hab. Janina Kostkiewicz – UJ; prof. zw. dr hab. Stanisław Palka – UJ.

Fot. 4. Od prawej: prof. zw. dr hab. Katarzyna Olbrycht; dr hab. Barbara Kiereś; dr hab. Danuta Opozda, prof. KUL.

Fot. 5. Uczestnicy II Seminarium Polskiej Myśli Pedagogicznej (Sala im. Bobrzyńskiego, Collegium Maius UJ).

Fot. 6. Od prawej: dr hab. Andrzej Ciężela, prof. APS; dr hab. Marek Rembierz – UŚ; dr hab. Krzysztof Śleziński, prof. UŚ; dr hab. Wiesława Sajdek, prof. AJD; dr Dominika Jagielska – UJ; dr hab. Bogusław Bieszczad – UJ; dr Marek M. Tytko – UJ.

III Seminarium Polskiej Myśli Pedagogicznej

Trzecie Seminarium Polskiej Myśli Pedagogicznej odbyło się w Krakowie w dniu 3 kwietnia 2017 roku, a obrady toczyły się w Sali Witrażowej Instytutu Pedagogiki UJ. Otworzył je prof. dr hab. Jarosław Górniak – dziekan Wydziału Filozoficznego UJ i zarazem przewodniczący Rady Programowej Narodowego Kongresu Nauki. Komunikat programowy (autorstwa J. Kostkiewicz) był następujący:

Zakład Pedagogiki Szkoły Wyższej i Polskiej Myśli Pedagogicznej
 Instytutu Pedagogiki Uniwersytetu Jagiellońskiego
 oraz Stowarzyszenie Studentów i Absolwentów „Paideia”

STOWARZYSZENIE
PAIDEIA

zapraszają na

III Seminarium Polskiej Myśli Pedagogicznej,

które odbędzie się **3 kwietnia 2017 roku** w Instytucie Pedagogiki UJ,
 ul. Batorego 12 (Sala Witrażowa) w Krakowie,
 temat:

Kierunki rozwoju myśli i praktyki pedagogicznej w Polsce lat 1939–2016

Celem III Seminarium Polskiej Myśli Pedagogicznej jest nakreślenie mapy kierunków rozwoju myśli pedagogicznej oraz ich charakterystyk, a także uporządkowanie zdarzeń i inicjatyw praktyki wychowawczej podejmowanych przez Polaków w kraju i za granicą. Mapa ta może mieć różne wersje wynikające z przyjęcia odrębnych kryteriów, z wyodrębnienia uzasadnionych merytorycznie podokresów, z ujmowania przyjętego okresu dziejów z perspektywy holistycznej lub fragmentarycznej.

Wybrany okres dziejów Polski uświadamia nam jego złożoność – jakże wiele się wydarzyło w ciągu tych lat! Co działo się w tym czasie z kierunkami rozwoju myśli pedagogicznej zainicjowanymi wcześniej, w dwudziestoleciu międzywojennym? Jaka myśl pedagogiczna – poza wdrażaną i funkcjonującą w sferze formalnej – dochodziła do głosu (jakimi drogami?) i czy rzeczywiście była akceptowana w Polsce? To przecież ta myśl uznawana za własną decydowała przede wszystkim

o praktyce wychowania, kształcenia i opieki w rodzinach, środowisku rówieśniczym, obszarze oddziaływań Kościoła.

Celem naszym nie jest dyskusja nad pedagogiką socjalistyczną lat 1948–1989 (dyskurs taki już się odbył). Interesuje nas raczej to, co działo się w tych latach w sferze wychowania rozumianego jako wychowanie „pod prąd” panującej ideologii (na przykład ruch oazowy w PRL-u). Oczywiście w ewentualnych klasyfikacjach, systematykach pedagogika socjalistyczna ani jej krytyka nie może być pomijana. Lecz – powtórzmy – szczególnie interesujące wydają się te kierunki myśli pedagogicznej, które rozwijały się w latach 1948–1989 nie jako oficjalne/państwowe, lecz w ukryciu albo odrzuceniu przez oficjalny system.

Myśl i praktyka pedagogiczna była modyfikowana przeróżnymi wpływami – nie tylko zmianami w oficjalnej polityce państwa, ale i Kościoła (na przykład Sobór Watykański II); w latach 1939–2016 rozwijała się zarówno w warunkach braku wolności, jak i w warunkach jej posiadania. Miewała oblicza wolnościowe i zideologizowane; rozwijała się „z prądem” i „pod prąd” panującego w danym okresie *status quo*.

Innym czynnikiem wyznaczającym kierunki rozwoju myśli pedagogicznej był rozwój dyscyplin pokrewnych – filozofii, socjologii, psychologii, teologii i innych. Które z osiągnięć tych nauk znalazły się wśród szczególnie znaczących dla pedagogów? Jak zdołały zmodyfikować kierunek rozwoju myśli, a jak praktyki pedagogicznej?

We wskazanym okresie dziejów istniała też krytyka (w kraju i za granicą) pojawiających się tendencji i kierunków zmian. Pełniła ona w stosunku do nowych zjawisk funkcję oceniającą, bywała wołaniem ostrzegającym przed zjawiskami groźnymi dla człowieka i ludzkości. Jakim był ten nurt krytyki, czy i co w nim dominowało?

Wydobycia z zapomnienia wymaga przede wszystkim myśl pedagogiczna powstała poza ośrodkami akademickimi, która nie miała szans wejścia na jego forum. Jej rzeczywista wartość jest zawarta w tekstach, możemy ją ciągle odczytywać, badając je ze względu na ich semantyczną zawartość, a nie ze względu na dotychczasową obecność lub nieobecność w minionych lub aktualnych diagnozach i dyskursach.

Nie można pomijać fenomenu praktyki wychowawczej w Polsce – jak to się działo, że kierunkowi zniewolenia nie poddały się kolejne pokolenia? Jakie czynniki sprawiły, że społeczeństwo współcześnie uległo polaryzacji – czy rzeczywistej? Jakie są jej proporcje?

Obrady III seminarium proponuję skupić wokół następujących zagadnień:

1. Jak przedstawiają się we wskazanym okresie kontynuacje polskich tradycji w zakresie myśli pedagogicznej i jak można je (lub ich brak) ująć, sklasyfikować, uporządkować (głównie w newralgicznych momentach – w latach 1939–1945, w 1989 roku i innych)?
2. Jakie skutki w zakresie kierunków rozwoju myśli i praktyki pedagogicznej wywierały kolejne dochodzące do głosu ideologie?
3. Jakie kryteria klasyfikacji kierunków rozwoju myśli pedagogicznej pojawiają się współcześnie najczęściej? Jaka jest ich ranga (z uwzględnieniem kryterium ideologii) w klasyfikowaniu i porządkowaniu kierunków (nurtów) myśli pedagogicznej – istniejące klasyfikacje / propozycje nowych klasyfikacji / mapa klasyfikacji?
4. Jak w latach 1939–2016 rozwijała się myśl pedagogiczna – charakterystyki poszczególnych nurtów i kierunków?
5. Jakie praktyki wychowawcze można wyłonić w latach 1939–2016? Jaka jest w nich rola państwa, Kościoła katolickiego i innych stowarzyszeń oraz organizacji:
 - a) opieka i wychowanie jako odpowiedź na wydarzenia dziejowe,
 - b) zmiany w formach i metodach opieki i wychowania jako odpowiedź na ich ewolucję w świecie,
 - c) standardy i ideały opieki i wychowania warunkowane obecnością założeń religijnej, ideologicznej i innej?
6. Jak przedstawia się nurt krytyki kierunków i procesów rozwoju myśli (teorii) i praktyki wychowawczej (w tekstach naukowych i publicystyce)?

Komitet Naukowy III Seminarium Polskiej Myśli Pedagogicznej

Prof. dr hab. Jarosław Górniak – Dziekan Wydziału Filozoficznego UJ

Prof. zw. dr hab. Teresa Hejnicka-Bezwińska – UKW

Prof. dr hab. Marcin Karas – UJ

Prof. dr hab. Janina Kostkiewicz – UJ (przew. seminarium)

Prof. zw. dr hab. Katarzyna Olbrycht – UŚ

Prof. zw. dr hab. Stanisław Palka – UJ

Dr hab. Marek Rembierz – UŚ

Dr hab. Andrzej Ryk, prof. UP

Prof. zw. dr hab. Jan Skoczyński – UJ

Dr hab. Ryszard Skrzyniarz, prof. KUL JP II

Dr hab. Krzysztof Śleziński, prof. UŚ

Prof. zw. dr hab. Bogusław Śliwerski – UŁ, przewodniczący KNP PAN

Prof. zw. dr hab. Wiesław Theiss – APS

Komitet Organizacyjny Seminarium

Prof. dr hab. Janina Kostkiewicz – przewodnicząca Seminarium

Dr Beata Gola

Dr Dominika Jagielska

Dr Jolanta Mazur

Dr Dorota Pauluk

Mgr Justyna Legutko

Kontakt: j.kostkiewicz@wp.pl

Fot. 7. Od lewej: dr hab. Alina Wróbel, prof. UŁ; prof. dr hab. Witold Chmielewski – Ignatianum; dr hab. Ewa Rodziewicz, prof. AMW; prof. dr hab. Janina Kostkiewicz – UJ.

Fot. 8. Od prawej: prof. zw. dr hab. Teresa Hejnicka-Bezwińska – UKW; dr hab. Krzysztof Śleziński, prof. UŚ; dr hab. Marek Rembierz – UŚ; prof. dr hab. Witold Chrzanowski – Ignatianum.

Fot. 9. III Seminarium Polskiej Myśli Pedagogicznej – trwa wykład w sesji I

Fot. 10. Od lewej przy stole: dr M.M. Tytko – UJ; dr hab. R. Rodziewicz, prof. AMW; dr hab. A. Ciężła, prof. APS; prof. zw. dr hab. S. Palka – UJ; dr hab. M. Rembierz – UŚ; w drugim rzędzie od prawej: dr M. Kozubek – UŚ; dr B. Surma – Ignatianum; ks. dr J. Mółka – Ignatianum, studentki Instytutu Pedagogiki UJ.

Fot. 11. Od lewej: dr hab. Alina Wróbel, prof. UŁ; ks. dr hab. Dariusz Stępkowski, prof. UKSW; dr hab. Wiesław Wójcik, prof. PAN/AJD.

Opracowanie: *Janina Kostkiewicz*
Uniwersytet Jagielloński